

AFRİKALI ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN AYRIMCILIK VE DİŐLANMA DENEYİMLERİ İLE İLGİLİ YOUTUBE VİDEOLARININ ANALİZİ

ANALYSIS OF YOUTUBE VIDEOS ABOUT AFRICAN INTERNATIONAL STUDENTS' EXPERIENCES OF DISCRIMINATION AND EXCLUSION

Yıl 5, Sayı 2, ss.91-108.

Year 5, Issue 2, pp.91-108.

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Article Type: Research Article

Geliş Tarihi: 14.02.2025

Submitted: 14.02.2025

Kabul Tarihi: 02.05.2025

Accepted:02.05.2025

DOI: 10.58851/africana.1639879

Atf Bilgisi / Reference Information

Baş, H. (2025). Afrikalı Uluslararası Öğrencilerin Ayrımcılık Ve Dışlanma Deneyimleri İle İlgili Youtube Videolarının Analizi, *Africana-İnönü Üniversitesi Uluslararası Afrika Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 91-108.

Halim Baş

Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, İktisat Fakültesi, halim.bas@marmara.edu.tr,

ORCID: 0000-0002-4109-1696

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de eğitim gören Afrikalı uluslararası öğrencilerin ayrımcılık ve dışlanma deneyimlerini incelemektir. Çalışmada, Youtube platformunda Afrikalı öğrencilerle yapılan röportajlar nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak içerik ve söylem analizi teknikleri yardımıyla değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, Afrikalı öğrencilerin konuk olarak yer aldığı 11 adet Youtube videosu analize tabi tutulmuştur. Afrikalı öğrencilerin Türkiye'deki toplumsal algısı, kültürel uyum süreçleri, akademik yaşamları ve karşılaştıkları ayrımcı söylemler temel analiz konularını oluşturmaktadır. Bulgular, Afrikalı öğrencilerin hem olumlu hem de olumsuz deneyimler yaşadığını ortaya koymaktadır. Türkiye'ye aidiyet hissedemeyen öğrenciler olduğu gibi, sosyal dışlanma ve önyargılarla karşılaşmaları da bulunmaktadır. Özellikle dil bariyeri, kültürel farklar ve ayrımcılık gibi konuların entegrasyon süreçlerini zorlaştırdığı ifade edilmekle beraber medya ve toplumsal söylemlerde yer alan stereotiplere maruz kaldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Türk toplumunun misafirperverliği ve yardımlaşma kültürü de öğrenciler tarafından vurgulanmaktadır. Ayrıca Türkiye'de son birkaç yıldır yazılı ve görsel medyada artan yabancı karşıtlığı ve düşmanlığının öğrenciler üzerinde doğrudan olumsuzluklara yol açmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, Türkiye'deki Afrikalı uluslararası öğrencilerin deneyimlerini anlamak, uluslararasılaşma süreçlerinin sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Dolayısıyla çalışma, daha kapsamlı ve kapsayıcı politikalarla süreç yönetiminin desteklenmesi gerektiğini önermektedir. Bununla birlikte, çalışmanın gelecekte yapılacak araştırmalara metodolojik ve teorik katkıları sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afrikalı uluslararası öğrenciler, Ayrımcılık, Dışlanma, Youtube analizi, Toplumsal algı

Abstract

The aim of this study, examines the discrimination and exclusion experiences of African international students studying in Turkey. In the study, interviews conducted with African students on the YouTube platform were evaluated with the help of content and discourse analysis techniques using document analysis, one of the qualitative research methods. In this context, 11 YouTube videos were analyzed in which African students were guests. The primary analysis topics were the social perception of African students in Turkey, their cultural adaptation processes, their academic lives, and the discriminatory discourses they encountered. The findings reveal that African students have both positive and negative experiences. While there are students who feel a sense of belonging to Turkey, there are also those who encounter social exclusion and prejudice. It has been stated that issues such as language barriers, cultural differences, and discrimination, in particular, make

integration processes difficult, and it has been determined that they are exposed to stereotypes in the media and social discourse. However, the students also emphasize the hospitality and helpfulness culture of Turkish society. In addition, it has been determined that the xenophobia and hostility that have increased in the written and visual media in Türkiye in the last few years has not directly caused adverse effects on the students. In conclusion, understanding African international students' experiences in Türkiye is critical for the sustainability of internationalization processes. Therefore, the study suggests that process management should be supported with more comprehensive and inclusive policies. In addition, the study aims to provide methodological and theoretical contributions to future research.

Key Words: African international students, Discrimination, Exclusion, Youtube analysis, Social perception.

STRUCTURED ABSTRACT

This study examines the experiences of African international students in Türkiye, focusing on discrimination, social exclusion, cultural adaptation, and academic life. Using document analysis alongside content analysis and critical discourse analysis on YouTube interviews, the research examines how media discourse shapes public perceptions of African students and how these narratives influence their integration into Turkish society. The increasing presence of African students in Türkiye is closely linked to Türkiye's internationalization strategies and diplomatic relations with African nations. However, despite this growing trend, African students face significant challenges, including linguistic barriers, cultural adaptation difficulties, social stereotypes, and instances of discrimination. Understanding these experiences is critical for higher education policies and international student integration strategies.

The use of document analysis in this study is particularly relevant due to the increasing role of digitalization and social media in the 21st-century knowledge society. Digital platforms, including social media, have become primary sources of data for both commercial and academic research purposes. Especially, The use of YouTube as a content creation tool accelerates the flow of information, making it a valuable resource for research. In this context, the analysis of YouTube content featuring African students studying in Türkiye provides a unique opportunity to understand their experiences as primary data sources. As part of the document analysis methodology, videos in Turkish discussing public perceptions, discrimination, cultural adaptation, and academic life of African students have been examined. By identifying recurring discursive patterns in the students' responses, this study aims to provide a framework for understanding how media content on YouTube shapes societal perceptions of African students in Türkiye.

The study employs a qualitative research approach, analyzing interviews with African international students available on YouTube. The dataset includes eleven interviews with students from various African countries such as Ivory Coast, Democratic Republic of Congo, Algeria, Egypt, Mozambique, Senegal, Eritrea, Benin, Malawi, and Nigeria. These interviews, conducted between 2022 and 2024, provide valuable insights into the students' experiences regarding cultural adaptation, discrimination, social perceptions, and academic challenges. Through systematic coding and thematic analysis, key recurring narratives in the students' testimonies are identified.

One of the most prominent challenges faced by African students is language acquisition. Many students express enthusiasm for learning Turkish but encounter mockery, social isolation, and difficulties in communication. Some report being ignored or treated differently due to assumptions that they do not speak the language fluently. Additionally, students frequently encounter racial stereotypes and prejudices. Many share anecdotes of being asked stereotypical and misinformed questions, such as whether Africa has airports or if Africans engage in primitive customs. While some students dismiss these questions as ignorance rather than intentional racism, others express frustration over being constantly reduced to racial and cultural stereotypes.

Students' experiences of discrimination vary; some report instances of outright exclusion, such as

discomfort with the use of the word "negro", insinuations that they live primitive lives in their country of origin, or microaggressions in public spaces. Several female students highlight experiences of gender-based racism, where they feel exotic or overly visible in social interactions. However, despite these difficulties, some students emphasize positive encounters with Turkish society, emphasizing hospitality and friendships formed through cultural exchange. Academically, they point to the opportunities Turkish universities offer and faculty members' positive approach. Therefore, social integration presents a complex picture, where some students feel a strong sense of belonging while others struggle with marginalization.

A crucial aspect of this study is the role of digital media in shaping public perceptions of African students. The YouTube interviews analyzed serve as both a platform for African students to share their experiences and a reflection of societal attitudes toward them. Some media portrayals reinforce racial stereotypes, while others contribute to a better understanding of African students' lives and struggles. This dual role of media in both perpetuating and challenging discrimination highlights the importance of responsible and inclusive media representation.

The findings of this study suggest that Türkiye's internationalization efforts in education should be accompanied by stronger social policies to ensure a discrimination-free and inclusive environment for African students. Increasing social awareness through intercultural education programs in universities can help address stereotypes and unconscious biases. More structured language training programs should be developed to support African students in adapting linguistically. Clear anti-discrimination policies must be enforced in housing, employment, and academic settings to protect students from racial prejudice. The role of media in shaping public discourse on African students should also be reconsidered, promoting more balanced and respectful representations to counteract harmful stereotypes.

By implementing these measures, Türkiye can further strengthen its position as a preferred destination for international students while ensuring that African students experience a more equitable and inclusive academic journey. This study contributes to ongoing discussions on international student experiences, racial and cultural adaptation, and media discourse analysis. Future research can build on these findings by incorporating quantitative data, conducting comparative studies with other international student groups, and analyzing long-term integration trends.

As a result, it is understood that the discrimination and social exclusion experiences of African students in Türkiye have increased periodically due to disinformation on social media, whereas, except for specific situations that disturb students, discrimination and social exclusion have fewer repercussions in their daily lives. The aim of creating effective soft power through public diplomacy tools towards Africa is important, and the necessary measures should be carefully considered to ensure that this is not damaged by approaches such as xenophobia.

Giriş

Uluslararası öğrenci, eğitim görmek amacıyla bir başka ülkede belirli bir süre için bulunan kişiler için kullanılan bir nitelendirme değildir. Dünya üzerinde bu nitelendirme farklı kurum, ülke ve ilgili diğeri aktörler nezdinde çeşitlenebilmektedir. Örneğini, Ekonomik İşbirliğı ve Kalkınma Örgütü (OECD) ile Avrupa İstatistik Ofisi (EUROSTAT) ortak bir tanımdan hareketle, uluslararası öğrenciyi "eğitim aldığı ülkede yerleşik olmayan ya da daha önceki eğitimini bir başka ülkede almış olan öğrenci" şeklinde, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) ise eğitim amacıyla ulusal ya da bölgesel sınırların dışına çıkan ve uyuşu, bulunduğu ülke dışında olan öğrenci" olarak tanımlamaktadır. Her iki tanımın arasında az da olsa bir ince ayırım bulunmakla birlikte benzer bir mahiyet taşıdığı görülmektedir (Baş, 2021, ss. 6-7).

Küreselleşme ticaret ve mal alışverişinde olduğu gibi insan hareketliliğinde de benzersiz bir dönüşüm meydana getirdi ve kitlesel eğitimin yaygınlığını sınırları aşarak bilgi üretimini ve yayılımını hızlandırdı. Farklı ülkelerin eğitim sistemlerinden beslenerek kendi ülkelerinde bilgiye dayalı dönüşümün öncüsü olan uluslararası öğrencilerin sayısı son elli yılda dört kattan fazla arttı. Türkiye ise bu süreçte, son 20 yılda 15 kattan fazla artış elde ederek yaklaşık 338 bin uluslararası öğrenciye ev sahipliği yaparak en çok öğrenciyi sahip ülkeler arasına girmiştir (Baydemir ve Bolat, 2024, s. 74).

Türkiye'nin uluslararasılaşma stratejileri, yükseköğretim öğrenci nüfusunu doğrudan etkileyen bir süreç olmuştur (Eti ve Baş, 2023, s. 2). Özellikle bu alanda dünyayla entegre olma çabaları aynı anda Türkiye'nin dış politika çabalarıyla da doğru orantılı olarak ilerlemiştir. Bu çabaların genel olarak kamu diplomasisi çerçevesinde; eğitim, insani yardım, medya ve dini faaliyetler şeklinde, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Maarif Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumların etkinliğiyle belirli bir düzeyde geldiği belirtilmektedir (Tepeciklioğlu vd., 2018, ss. 607-608). Gelinek noktada Türkiye'nin Afrika ülkeleriyle geliştirdiği gerek diplomatik gerekse ekonomik ilişkilerin Afrika'dan Türkiye'ye öğrenci yöneliminde etkisi olduğu ifade edilmekte ve özellikle bu etki sonucunda 2013 yılı sonrasında ciddi bir artış yaşandığı görülmektedir (Atabaş ve Köse, 2023, s. 371; Baydemir, 2020, s. 57). Öyle ki, öğrenci hareketliliğinin uluslararası düzeyde diplomatik ilişkileri ileriye taşınması da en temel beklentilerden biridir (Atabaş ve Köse, 2024, s. 2). Bu anlamda geleceğe dönük işbirliği alanlarının gelişiminde bu tür girişimlerin de etkisi olduğu söylenebilir (Diallo, 2024, s. 35).

Veriler incelendiğinde Afrikalı uluslararası öğrencilerin sayıları ve geldikleri ülkeler dikkat çekicidir. 2003 yılında toplam uluslararası öğrencilerin içinde yaklaşık %3'lük bir orana sahip iken, 2024 yılında bu oran %18,5'e yükselmiştir. Sayı olarak ise 2024 yılı itibarıyla 62 bin 480 Afrikalı uluslararası öğrencinin varlığı söz konusudur (YÖK, 2025) 2023 yılı verilerinde öğrenim düzeyine göre dağılımlarda ise %75,2'lik oranda lisans düzeyinde öğrenci yer almaktadır. 2024 verileri dikkate alındığında geldikleri ülkelere göre ise %17,1 ile Mısır ilk sırada gelmekte ardından %14,19 ile Somali ve %9,03 ile Sudan gelmektedir. Bir önceki yıl ile kıyaslandığında Somali ve Mısır'ın sıralamasının yer değiştiği görülmektedir. Ayrıca toplam Afrikalılar içinde Kuzey Afrika bölgesinden gelenler toplam Afrikalı öğrencilerin yaklaşık üçte birine karşılık gelmektedir (Arpachiev, 2024).

Gerçekten de son yıllarda Türkiye'de eğitim görmek amacıyla gelen Afrikalı uluslararası öğrencilerin sayısında önemli bir artış gözlemlenmiştir. Üniversitelerdeki uluslararası öğrenci değişim programları, Türkiye bursları gibi devlet destekli projeler ve ekonomik fırsatlar, birçok Afrikalı öğrenciyi Türkiye'ye çekmektedir. Bunun yanı sıra Afrika'da faaliyet gösteren çeşitli devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları da Afrika'dan uluslararası öğrencilerin geliş sürecinde hızlandırıcı bir rol oynamaktadır. Bakıldığında uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye yalnızca devlet burslusu olarak değil, bazı kurum ve kuruluşlardan burs alarak ancak çoğunlukla kendi imkânlarıyla geldikleri bilinmektedir. Bu çerçevede, kamu kurumları ve diğer kuruluşlar tarafından burs sağlanan öğrencilerin toplam içinde sadece %7 oranında olduğu ifade edilmektedir (Alkın, 2024, s. 13). Dolayısıyla çoğunluğu (%93) kendi imkânlarıyla gelenler oluşturmaktadır. Hal böyle olunca, öğrenciler için Türkiye imkânlar ve fırsatlar açısından bir tercih sebebi olabilmektedir. Fakat düşünce ile pratik arasında Afrikalı uluslararası öğrencilerin tecrübeleri farklı şeyler ifade etmektedir. Yani Afrikalı uluslararası öğrencinin perspektifinden çizdiği Türkiye imajı olduğu gibi, geldiği toplumda onların hakkında oluşan imaj da önemli hale gelmektedir.

Avrupa'da belli bölgelerde olduğu gibi Türkiye'de de son yıllarda milliyetçi söylemler ciddi anlamda taraftar toplamaya başladı. Siyasi konjonktür, bazı ekonomik ve sosyal sorunların temelinde Türkiye vatandaşı olmayıp çeşitli sebeplerle Türkiye'de bulunanlar üzerinden siyasi bir söylem geliştirmeye başladı. Özellikle sosyal medya araçlarının kullanım yoğunluğu dikkate alındığında bu söylemlerin önemli oranda karşılık bulduğu görülmektedir. Özellikle bu öğrencilerin toplum içindeki temsiliyeti ve karşılaştıkları sosyal dinamikler medyada farklı şekillerde ele alınmaktadır. Öyle ki, Youtube gibi dijital platformlarda, Afrikalı uluslararası öğrencilerin deneyimleri, kültürel uyum süreçleri ve karşılaştıkları

zorluklar farklı anlatılarla sunulmaktadır.

Bu çalışmada, doküman analizi yönteminin kullanımına dair önemli gerekçeler bulunmaktadır. 21. yüzyıl bilgi toplumunda dijitalleşmenin hızla hayatımıza kanalize olması, internet ve sosyal medyanın artık önemli bir veri kaynağı olarak görülmesine neden olmaktadır. Gerek ticari amaçlarla gerekse akademik amaçlarla büyük veri sunan dijital ortamlar bilgi ediniminde artık birincil öñeme sahiptir denilebilir (Özbey, 2022, s. 144). Öyle ki, örneğin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Hane halkı Biliřim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması'nda sosyal medya ve mesajlaşma araçları arasında WhatsApp'tan (%86,2) sonra %71,3 ile Youtube gelmektedir (TÜİK, 2024). Özellikle Youtube platformunun içerik üretmek amacıyla kullanımı bilgi akışını hızlandırdığı için önemli hale gelmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye'de eğitim gören Afrikalı uluslararası öğrencilerin deneyimlerini anlatan içeriklerin birincil veri kaynağı olarak analizi olanaklı hale gelmektedir. Doküman analizine uygun olarak, Türkçe dilinde Afrikalı öğrencilerin toplumsal algı, ayrımcılık, kültürel uyum ve akademik yaşam konularını ele alan videoların içeriklerini incelemiştir. Bu anlamda alışma, Afrikalı öğrencilerin kendilerine yöneltilen soruları yanıtlarken ortaya çıkan temel söylem kalıplarını tespit ederek, Youtube'daki medya içeriklerinin toplumun Afrikalı öğrencilere yönelik algısını nasıl şekillendirdiğini anlamaya yönelik bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir.

Literatür İncelemesi

Afrika ülkelerinden Türkiye'ye ön lisans ve doktora düzeyleri arasında ve hatta lise düzeyinde eğitim amacıyla gelen öğrencilerin sayısında son on yılda önemli bir ivmelenme mevcuttur. Haliyle bu ilğinin akademik çalışmalara konu edilmesi de benzer bir görünüm sergilemektedir. Kitleli eğitim, farklı coğrafyalarda eğitim hareketliliğini hızlandırmasıyla dünyanın dört bir yanında eğitim ve hatta sonrasında çalışma hayatına dair bir anlayış yerleşmektedir. Bu durum farklı disiplinler tarafından incelenerek ilgili alanda birikimin oluşmasına ve uygulamalara katkı sağlama potansiyelini güçlendirmektedir. Genel olarak literatür incelendiğinde, öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme motivasyonları ve arka plan gerekçeleri dikkat çekmektedir. şimşek (2022) alışmasını bu doğrultuda şekillendirerek Samsun Ondokuz Mayıs üniversitesinde farklı düzeyde eğitim almakta olan 17 Afrikalı öğrenci ile nitel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada Müslüman devlet olgusunun tercih faktörü olduğu bulgusu ilk sırada gelmektedir.

Bununla beraber en çok dil sorunu yaşandığı vurgusu da önemlidir. Torun ve Bozkurt (2019) Konya'da Selçuk üniversitesinde eğitim için bulunan Afrikalı uluslararası öğrencilerin sosyalleşme, dil, ayrımcılık ve günlük yaşam uyumu hususlarındaki tecrübelerinden yola çıkarak bir süreç analizi ortaya koymakta ve etkin faktörlere dair bir perspektif sunmaktadır. Sosyalleşmenin önündeki en önemli engellerin başında dil bariyeri gelmektedir. Dil bariyerinin kültür ve psikolojik bariyerlerle ilintili olduğu düşünöldüğünde toplumdan soyutlanma kaçınılmaz olmaktadır. Sönmez (2021) tam da bu hususta Türkiye'de Türkçe dil eğitimi gören Afrikalı öğrencilerin dil bariyerine dair deneyimlerini tetkik ederek, bu durumun akademik ve sosyal yaşantılarına etkilerini konu edinmektedir. Benzer şekilde Uçar vd. (2022) Düzce'de eğitim gören Afrikalı uluslararası öğrencilerin çok boyutlu sorunlarına karşı geliştirdikleri stratejileri ve uyum süreçlerine dair bakış açılarına dair bir arka plan sunmaktadır. Başaran vd. de (2024) Gaziantep'te bulunan Batı Afrika kökenli uluslararası öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları dil bariyeri, ayrımcılık, ekonomik sıkıntılar ve uyum süreçlerine dair kişisel deneyimlere dair bir çerçeve sunarak üniversitenin sağladığı destek mekanizmalarına değinmektedir. Musıvıngoza (2020) da benzer süreçleri tahlil ederek Sahra altı Afrika'dan gelen uluslararası öğrencilerin eğitim, sosyal yaşam ve psikolojik refah üzerindeki etkilere odaklanmıştır. Bu tür çok boyutlu sorunların varlığı öğrenciler nezdinde farklı stratejilerin geliştirilmesine zemin oluşturmaktadır. şayet uyum süreçleri oldukça karmaşık ilişkiler ağına döndüğü sürece bulunulan yerde uzun süreli bir planlama fikrinden giderek uzaklaşabilmektedir.

Dziwornu vd. (2016) Isparta Süleyman Demirel Üniversitesine eğitim için gelen Afrikalı uluslararası

öğrencilerin bu durumunu araştırma konusu edinmiştir. Sonuçta, öğrencilerin göç kararlarını etkileyen birçok sosyal dışlanma parametresinin olduğu ve mezuniyet sonrasında ilişkin kararlarda belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Sosyal dışlanma pratikleri uluslararası öğrenciler için her zaman içe dönük bir tecrübe değildir. Bu sorunları farklı stratejilerle aşıldığı durumlar olabilmektedir. Farah ve Barack (2021) Türkiye’de eğitim gören Afrikalı uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları aşmada göçmen toplulukları, kültürel etkinlikler ve diasporik organizasyonlara dahil olarak uyum süreçlerini iyileştirdiklerini ifade etmektedir. Bu çalışmanın ana öüntüsüyle literatürde bulunan tek doğrudan çalışmada Afrikalı uluslararası öğrencilerin tarihsel ve son dönem algısı Boztaş ve Köse (2016) tarafından Sakarya Üniversitesinde eğitim gören Afrikalı uluslararası öğrenciler özelinde incelenmiştir. Algıların bireysel deneyimlere göre değişkenlik arz ettiği ifade edilerek, pozitif uyum süreçleri olduğu gibi toplumsal uyum noktasında ayrımcılık tecrübelerinin olduğu ifade edilmiştir.

Netice itibariyle, Türkiye’de eğitim gören Afrikalı uluslararası öğrencilerin ayrımcılık ve sosyal dışlanma deneyimlerini konu edinen çalışmalar oldukça sınırlı kalmaktadır. İnceleme sonucunda bu konunun oldukça mühim olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, literatürdeki eksiklik, Afrikalı öğrencilerin ayrımcılık ve sosyal dışlanma tecrübelerinin farklı araştırma teknikleri yardımıyla yeterince incelenmemiş olmasıdır. Özellikle Türkiye gibi son on yılda uluslararası öğrenciler için ciddi bir cazibe merkezi için ayrımcılık ve sosyal dışlanma sorunlarını en aza indirmek ve yönetmek için birtakım tedbirlere ihtiyaç bulunmaktadır. Uluslararasılaşma sürecinin yönetiminde bu tür sorunların çözümü elzem görülmektedir. Nihai olarak bu çalışma, Afrikalı uluslararası öğrencilerin kendilerini en iyi ve en rahat ifade edebildikleri sosyal medya mecralarının içerik analizine dair bir perspektif sunmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Sosyal bilimlerin hemen hemen her alanında üretilen bilginin çeşitliliği gün geçtikçe artmaktadır. Üretilen bu veri hacminin analiz edilmesi için farklı yöntemler ve teknikler bulunmaktadır. Özellikle dijitalleşmenin hız kazandığı bu dönemde, çeşitli sosyal medya platformlarında üretilen ve paylaşılan çok sayıda veri kaynağı söz konusudur. Farklı kategorilerde düşünce, tutum, davranış kodları, eğilim gibi birçok hususu aydınlatmak için üretilen bu tür dijital malumatın analiz edilerek bilgiye ve dolayısıyla bir fikri dile getirecek bilince erişmesi beklenebilir. Dikkate değer bir biçimde dijital malumatın en yoğun olduğu mecraların başında Youtube platformu gelmektedir. Gerek ana akım medyanın, gerek kurumların gerekse de bireylerin kanal açarak farklı türde içeriklerini (vlog, haber, pazarlama vs) paylaştığı bir veri kaynağı olarak çeşitli şekillerde analize tabi tutulmaktadır.

Diğer yandan bir çalışmanın niteliksel açıdan içerik analizini yapabilmek için uygun araştırma sorularının olması gereklidir.

Bu çerçevede, ilgili platform veri kaynağı olarak kabul edilerek çalışmadaki araştırma soruları şu şekilde belirlenmiştir:

1. Youtube platformundaki videolarda Afrikalı uluslararası öğrencilere dair nasıl bir izlenim edilmektedir?
2. Videolar hangi ana temalar etrafında şekillenmektedir? (Eğitim, entegrasyon, kültürel farklılıklar, ırkçılık vb.)
3. Afrikalı öğrenciler kendilerini nasıl ifade etmektedir? (Mağdur, başarılı, kültürel köprü kurucu vb.)
4. Videolar, Afrikalı öğrenciler hakkında hangi söylemleri pekiştirmektedir?
5. Medyanın oluşturduğu anlatılar, toplumsal algıyı nasıl etkilemektedir?

Araştırma soruları, araştırmanın motivasyonu çerçevesinde şekillenmektedir. Bu çalışmada temel motivasyon, yıllar içinde Afrika'nın farklı ülkelerinden Türkiye'ye eğitim almak amacıyla gelen Afrikalı uluslararası öğrencilerin kendi gözünden temsillerinin nasıl algılandığıdır. Zira Türkiye'de esasen deneyimlere bağlı olarak değişkenlik arz etse de merak duygusu, ön yargı, bilgi eksikliği, merhamet sapması ve mikro milliyetçilik gibi kavramlarla ifade edilebilecek olumsuz durumlar olabileceği düşünülebilir. Ancak dünyada ve özellikle Avrupa'da aşırı sağın yükselişi ile eř anlı olarak Türkiye'de de benzer bir tablonun ortaya çıkışı gözlenmektedir. Bununla beraber Covid-19 salgınının oluşturduğu sosyal ve ekonomik dengesizliklerin yansıtma olarak zenofobi şekline -Afrikalı uluslararası öğrenciler özelinde ne ölçüde yansıtma- dair söylemlerin etkisini anlamlandırmak için bu sorulara özellikle yanıt aranmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Bu çalışmada, ilgili araştırma sorularına cevap bulabilmek ve detaylı bir analiz için nitel araştırma yöntemleri arasında giderek önemli hale gelen doküman analizi veri toplama tekniği olarak kullanılmaktadır. Doküman analizi, belge tarama şeklinde kayıt ve belgelerin incelenmesidir (Sak vd. 2021, s. 230). Doküman analizi, içerik bakımından farklı türde bilgi kaynaklarının taranması ve incelenmesini mümkün kılar. Örneğin, bu bilgiler kamuya ait yazılı bilgiler olabileceği gibi, popüler kültür araçlarının sunduğu bilgiler de olabilmektedir. Bu haliyle, doküman analizi nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla tercih edilen önemli bir veri toplama tekniği olarak nitelendirilmektedir (Baltacı, 2019, s. 376; Özdemir ve Tuti, 2023, s. 231).

Bu araştırmada, Youtube platformunda yapılan aramalar sonucunda Etimoloji Youtube kanalına konuk olarak katılan Afrikalı uluslararası öğrencilerin röportajları ayrımcılık, sosyal dışlanma pratikleri üzerinden analiz edilmiştir. 30 Ocak 2024 tarihinde Youtube platformunda yapılan aramalarda en eskisi 10 yıl önceye kadar giden ancak süre bakımından oldukça kısa videolar olduğu görülmüştür. Aynı zamanda konuk olarak röportaj hususunda yeterli done sağlamamakla birlikte daha çok ülke tanıtımı içeriğine yakın oldukları görülmüştür. Çalışmanın ana teması Afrikalıların gözünden yaşadıkları ayrımcılık ve sosyal dışlanma olduğu için Etimoloji kanalında ayrımcılık ve sosyal dışlanma temasını kapsayan ve "benim Türkiye'm" serisi olarak çekilen videoların içinde 11 adet Afrika'nın farklı ülkelerinden konuk öğrencilerin yer aldığı röportajlar belirlenmiştir. Röportajlarda yer alan öğrenciler, Fil Dişi Sahilleri, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Cezayir, Mısır, Mozambik, Senegal, Eritre, Benin, Malavi, ve Nijerya gibi Afrika'nın hemen hemen her bölgesinden gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla Afrika'nın farklı bölgelerinden gelenlerin de ayrımcılık ve sosyal dışlanma tecrübeleri arasındaki farklılıkları anlamak daha olanaklı hale gelmektedir. Videolar son 3 yıl içinde yüklenmiş videolardır. Bu çerçevede, son yıllarda, gerek Afrika'dan gelen öğrencilerin sayısındaki artış gerekse de toplumdaki güncel tartışmaları yansıtması bakımından güncel bir kaynak olarak kabul edilebilir. Zira Türkiye'nin yaklaşık son üç yılında siyasi atmosferin göçmenlere, mültecilere ve hatta öğrencilere yönelik tavrının yazılı ve görsel medyaya yoğun bir yansımaya olmuş ve toplum nezdinde farklı bakış açılışına neden olmuştur.

Veri toplama sürecinde ilgili anahtar kelimeler; "Afrikalı öğrenciler Türkiye", "Türkiye'de Afrikalı olmak", "Afrikalılar Türkiye'de eğitim alıyor" ve "Türkiye'de yabancı öğrenciler deneyimi" olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla röportaj içerikleri bu kelimeleri kapsadığından kişisel vlog, haber videoları, sokak röportajları ve üniversite tanıtımları gibi diğer kaynak çeşitliliği hariç tutularak kapsam sınırlandırılmıştır.

Tablo 1. Konuk röportajlarının içerik bilgileri

<i>Video Başlığı</i>	<i>Kaynak Türü</i>	<i>Konu</i>	<i>Çerçeveleme</i>
"Siyahiliğimden dolayı katil olacaktım" (V1)	Röportaj	Eğitim, entegrasyon	Olumlu
"Türkiye'de yaşadığım en kötü şey" (V2)	Röportaj	Kültürel farklılıklar	Olumlu
"Afrika'dan gelip Türkiye'de büyüme" (V3)	Röportaj	Eğitim, entegrasyon	Olumlu
"Yılan eti isteyince kovdu beni" (V4)	Röportaj	Ayrımcılık, ırkçılık	Olumlu
"Dikkatinizi çekmiyor ama Türkiye'de çocuklar bile küfrediyor" (V5)	Röportaj	Dil, kültürel farklılıklar	Olumlu
"Türkiye'de öğrenci olmak" (V6)	Röportaj	Eğitim, entegrasyon	Olumlu
"Yanlış anlama ama siz Afrikalılar diye başlıyorlar" (V7)	Röportaj	Kültürel farklılıklar	Olumlu
"Afrika'da akıl almaz gelenekler" (V8)	Röportaj	Kültürel farklılıklar	Nötr

<i>Video Başlığı</i>	<i>Kaynak Türü</i>	<i>Konu</i>	<i>Çerçeveleme</i>
“Başka dilde konuşmamak için anneme cevap vermiyorum” (V9)	Röportaj	Kültürel farklılıklar	Olumlu
“Türkiye’de elle yemek yemeyi yadırgıyorlar” (V10)	Röportaj	Kültürel farklılıklar	Olumlu
“Kimse bana yabancı diyemez- Afrika yıldızı” (V11)	Röportaj	Eğitim, entegrasyon	Olumlu

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi için içerik analizi ile eleştirel söylem analizi tercih edilmiştir. Bu analiz tekniği ile belirleme temalar, alt kategoriler ve örnek görüşlerle desteklenmiş ifadeler bir arada değerlendirilerek yorumlamaya tabi tutulur (Gül ve Nizam, 2021, s. 187). Bu analiz belirli kelime, tema ve anlamlar arasındaki örüntüleri derinlemesine inceleyerek içerik analizi şeklinde yapılabilir (Gül ve Nizam, 2021, s. 182). Belirtmek gerekirse, içerik analizi bir araştırma tekniği olarak nitel araştırma yöntemleri ile anılsa da nitel ve nicel şeklinde ayrılabilir (Tekin ve Kaya, 2012, s. 18). Ayrıca nitel ve nicel içerik analizleri kapsamına ve elde edilecek değişkenlerin ya da anlatıların nesnel olup olmamasına göre, tümevarımcı ve tümdengelimci şeklinde ayrılabilir (Kuş, 2022, s. 180). Genel olarak nicel içerik analizi tümdengelimci, nitel içerik analizi tümevarımcı yaklaşımla bağdaştırılmaktadır. Bu çalışmada, nitel içerik analizi tercih edilmiştir. Zira nitel olarak, video, site ya da doküman gibi belirlenen içeriğin belirli bir sistematik oluşturularak, kriterler çerçevesinde etkileşimli yönleri kodlamalar ve temalar etrafında tümevarımcı yaklaşım ile şekillendirilebilir (Metin ve Ünal, 2022, s. 289). Bununla beraber içerik analizi genel kabulle altı farklı aşamadan müteşekkildir. Bunlar; araştırma problemini tanımlama, örneklem saptama, çözümleri birimlerinin belirlenmesi, kodlama cetvelini oluşturma, kodlama cetvelini sınırlama, güvenilirliği ölçme, verileri çözme şeklinde ifade edilmektedir (Metin ve Ünal, 2022, s. 278).

Bu çerçevede, amaç belirlenen temalar ve kategoriler ile Afrikalı uluslararası öğrencilerin gözünden ayrımcılık ve sosyal dışlanma tecrübeleri başta olmak üzere deneyimlerine dair zengin bir perspektif sunmaktır. Türkiye’ye farklı Afrika ülkelerinden gelen uluslararası öğrencilerin konuk olarak katıldığı röportaj videoları deşifre edilerek ana temalara, alt temalara ve kategorilere ayrılmış, sınırlılık gözetilmiş ve verilerde söylem kalıpları hem nitel içerik analizi ile hem de eleştirel söylem analizi yardımıyla analize tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda önce seçilen videoların deşifreleri gerçekleştirilerek kapsamlı bir yazılı veri elde edilmiştir. Videoların her biri en az yaklaşık 10 dakika ile 25 dakika arasındaki sürelerle sahip olup, en eskisi 2022 yılının Temmuz ayna aittir. Yıl olarak bakıldığında 2022 yılında 5, 2023 yılında 2 ve 2024 yılında 4 video mevcuttur. Görüntülenme sayıları ise 19 bin ile 676 bin arasında değişmektedir. Toplanan veriler, içerik analizi tablosu ve eleştirel söylem analizi yorumlarıyla desteklenerek, Afrikalı öğrencilerin Youtube’da nasıl izlenim bıraktığını ve bu izlenimin Türkiye’deki toplumsal algıyı nasıl etkilediğini gösterecektir.

Bulgular

Eldedilen bu veriler “Afrikalı öğrencilerin izlenimleri”, “Afrikalı öğrencilerin kendilerini ifade biçimleri” ve “medya anlatılarının toplumsal etkileri” şeklinde üç ana temaya ayrılmıştır. Her bir ana tema ise alt temalara ayrılmıştır. “Afrikalı öğrencilerin izlenimleri” teması altında, “dil ve iletişim güçlükleri”, “kültürel farklılıkların algılanması” ve “sosyal entegrasyon” alt temaları yer almaktadır. Afrikalı öğrencilerin kendilerini ifade biçimleri teması altında; *Sosyal Algılar, Ayrımcılık ve Toplumsal Deneyimler* ve “Akademik, Ekonomik ve Gelecek Perspektifleri” gelmektedir. Son olarak medya anlatılarının toplumsal etkileri teması altında ise “Dijital ve görsel medyanın etkileri” yer almaktadır. Çalışmanın genelinde araştırma sorularından yola çıkılarak önce ana temalar oluşturulmuş, alt temalar belirlenmiş, kategoriler ve örnek alıntılarla genel bir tablo sunulmuştur. Araştırma soruları içinde medya anlatılarının toplumsal etkilerine karşılık gelen alıntı sayısı azdır. Medya anlatılarının diğer boyutunu yani dijital mecraları ifade eden kısmında platformlarda üretilen içeriklerin etkilerini ölçen çalışmalar sınırlı olduğundan mevcut durumda ya geleneksel yanlış algıların yeniden üretilmesinin önüne geçmede, pozitif kişisel hikayelerin ön yargıları kırma gücü ve içerik üreticiliğinin kamuoyunu etkileme kapasitesi hesaba katılarak algıların olumluya evrilmesinde önemli bir rolü olduğu düşünüldüğünden temel araştırma sorusu ana tema olarak ifade edilmiştir. Nitekim bulgularda youtube içeriklerindeki anlatılar algıların dönüşümünde oldukça etkili olduğu anlaşılmıştır. Bulgular metin içinde verilmek yerine tablo halinde aşağıda sunulmaktadır. Bu sayede çalışmanın nitel içerik analizi boyutunun daha kolay bir şekilde anlaşılabilmesi mümkün olmaktadır (Gül ve Nizam, 2021, s. 187).

Tablo 2. Ana tema, alt tema, kategoriler ve örnek alıntılar

Ana Tema	Alt Tema	Kategoriler	Örnek Alıntı
Afrikalı Öğrencilerin İzlenimleri	Dil ve İletişim Güçlükleri	Dil Öğrenme Süreci ve İletişim Zorlukları	“İlk başta Türkçe bana biraz Korece ya da Japonca gibi geldi, tıpkı şu anda Çincenin bize geldiği gibi, tıpkı Korece gibi..” (V3)
Afrikalı Öğrencilerin İzlenimleri	Kültürel Farklılıkların Algılanması	Türk Kültürü ile Farklılıklar ve Benzerlikler	“Mesela bayram. Bayramda el öpmek, bayramlaşmak, harçlık vermek. Mesela küçükler büyüklerin ellerini öpüyor onun karşılığında büyükler küçüklere ya bayram şekerini veriyor ya harçlık veriyor. Kolonya eline döküyor, eline döküyor sürüyorlar yani çok sevdim bunu.” (V10)
Afrikalı Öğrencilerin İzlenimleri	Kültürel Farklılıkların Algılanması	Yemek Kültürü ve Beslenme Alışkanlıkları	“Evet ne mesela elle yemek yemek. Evet biz de elle yemek yiyoruz yani genelde yani.” (V10)

<i>Ana Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kategoriler</i>	<i>Örnek Alıntı</i>
Afrikalı Öğrencilerin İzlenimleri	Sosyal Entegrasyon	Günlük Yaşamda Sosyal Etkileşim	“Bir arkadaşımın ninesi, dedesi vardı. Ziyarete gittik. Ellerini uzattılar. Hani öpelim, alınmıza götürelim böyle. Ben bunu anlamamıştım. Direkt ellerini aldım böyle düz salladım. Sonra hani baktım çekmiyorlar, sarıldım. Yine oturduk sohbet ettik, yine çıkıyoruz, yine aynı şeyi yaptım, sarıldım çıktım. Ondan sonra orda arkadaşım uyarıştı, hani öpüp alınma götürmem gerektiğini..” (V6)
Afrikalı Öğrencilerin Kendilerini İfade Biçimleri	Sosyal Algılar, Ayrımcılık ve Toplumsal Deneyimler	Ayrımcılık, Ötekileştirme Anlatıları	ve “Orada havaalamı var mı? Hayır, eşekle geldik (gülerek).” (V1)
Afrikalı Öğrencilerin Kendilerini İfade Biçimleri	Sosyal Algılar, Ayrımcılık ve Toplumsal Deneyimler	Ayrımcılık, Ötekileştirme Anlatıları	ve “Bir gün İstanbul'dan Çanakkale'ye dönerken Tekirdağ'da otobüse bindim. Tekirdağ-Çanakkale arasında. Otobüse bindim ve oturdum. Ve yanımda boş bir koltuk vardı, sağında, yer vardı. Sonra bir teyzem geldi ve tek boş koltuk yanımdaki koltuktaki ve o teyze, 'Bir zencinin yanına mı oturacağım?' dedi.” (V2)
Afrikalı Öğrencilerin Kendilerini İfade Biçimleri	Sosyal Algılar, Ayrımcılık ve Toplumsal Deneyimler	Türk Halkı ile Sosyal Etkileşim	“Ama bir gün de şey, ben kaldırımda ağlıyordum. İnsanlar gerçekten merak ediyor değil, insanlar gerçekten yardımsever. Ben ağlıyordum. Geliyor, soruyor “bir şeye ihtiyacın var mı? Neyin var? Yapalım yardım gerekiyorsa.” böyle yani. Bir de bunu hani sadece kapalı değil ya da açık da geliyor, dövmele de geliyor, kapalı da geliyor..” (V6)

<i>Ana Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kategoriler</i>	<i>Örnek Alıntı</i>
Afrikalı Öğrencilerin Kendilerini İfade Biçimleri	Akademik, Ekonomik ve Gelecek Perspektifleri	Dil Öğrenme Başarısı	“Ben Türkçeyi sevdiğim için konuşabiliyorum. Aslında biraz sevgi meselesi. Biz ilk gittiğimizde, işte Tokat'a gittiğimizde hiçbir şey bilmiyordum ben. İşte harfleri bile bilmiyordum ama o da işte bize gelen hocalar bize nasıl bir samimiyet, bir sevgi gösterdiyse....” (V5)
Afrikalı Öğrencilerin Kendilerini İfade Biçimleri	Sosyal Algılar, Ayrımcılık ve Toplumsal Deneyimler	Türk Halkı ile Sosyal Etkileşim	“Bir gün sokaktayım bir iş ilan bir daire kiralık ilan görüyorum numarasını aldım arıyorum emlakçıyla görüşüyorum o sırada bir teyze yanımdan geçiyor geç geçtiğini fark ettim. Ondan sonra hemen yanımda durduğunu fark ettim. Beni dinliyordu E konuşma bittikten sonra yanıma geldi. E bir sorun mu var? Yardıma ihtiyacın var mı? Eee ben anlattım. ev aramaya çalışıyorum yani bir türlü bulamıyorum. E dedi ki gel hani benim sitemde vardır böyle sanki görmüştüm böyle kiralık...” (V11)
Medya Anlatılarının Toplumsal Etkileri	Dijital ve görsel medyanın etkileri	Pozitif algı üretimi	“Ama genellikle gerçekten Türkiye ile ilgili çok şey bilmezler. Belki şeyden biliyorlar işte Türk dizilerinden çok biliyorlar. Çünkü şu anda Nijerya'da Türk dizileri çok izleniyor.”

Tema şeklinde ifade edilen tabloda, uluslararası öğrencilerin ayrımcılık ve sosyal dışlanma durumlarına tekabül eden, burs olanakları, maddi zorluklar, çalışma fırsatlarının kısıtlılığı, kendi işini kuracaklar için bürokratik engelleri de içeren çok boyutlu göstergelere dair alıntılar bulunmamaktadır. Bu nedenle, çerçevelemenin çoğunlukla olumlu olduğunu söylemek mümkündür.

Çalışmada kullanılan bir diğer analiz tekniği ise eleştirel söylem analizidir. Eleştirel söylem analizi dilin toplumdaki güç ilişkilerini, ötekileştirme ve ayrımcılık örüntülerini hangi şekillerde yeniden ürettiğine odaklanmaktadır (Gül ve Temiz, 2021, s.192). Bu çerçevede, Afrikalı uluslararası öğrencilerin Türkiye’deki konumlarını belirleyen güç ilişkileri, söylemlerde gizli veya aşikâr olarak bulunan ayrımcı dil ve ideolojik arka planın, günlük hayatta maruz kalınan önyargı ve mikro milliyetçiliklerin kendi tecrübeleri üzerinden analizine olanak tanımaktadır. Bu doğrultuda, çalışmada eleştirel söylem analizine uygun olarak dört başlıklandırma yapılarak alıntılarla desteklenmiş ve bunların kapsamlı değerlendirmesi sunulmuştur.

Kimlik ve Aidiyet

“Kimse bana yabancı diyemez.” (V11)

“Hani bu ülkede, Türkiye deyince ikinci evim gibi hissediyorum.” (V4)

Afrikalı öğrenciler, Türkiye’de yabancı olarak algılanmalarına karşı çıkıyor ve kendi kimliklerini kabul ettirme ihtiyacı hissediyorlar. “Kimse bana yabancı diyemez” ifadesi, bireyin Türkiye’deki varlığını meşrulaştırma isteğini yansıtırken, “Hani bu ülkede, Türkiye deyince ikinci evim gibi hissediyorum.” cümlesi, Afrikalı bireylerin toplum tarafından hızlı bir şekilde kabul gördüğünü pekiştirmektedir. Bu durum, bireylerin hem kendi kimliklerini oluşturmalarını hem de bu kimliği kabul ettirme sürecini kolaylaştırmaktadır. Eleştirel söylem analizi açısından bakıldığında bireyin bulunduğu toplumda yabancı olarak tanımlanmayı reddettiği anlaşılmaktadır. Özelliklere bakılarak bireylerin toplumda yabancı olarak etiketlenmeleri yaygın bir davranıştır ve bireyin bu duruma karşı kendini savunma ihtiyacı hissettiği anlaşılmaktadır. İçeriden ve dışarıdan ayrımı yapıldığını bilerek vatandaşlık ve aidiyet duygusunun sınırlandırılmasına karşın kimliğini sosyal olarak inşa etme yönünde ortaya koyduğu bir tavırdan bahsedilebilir. Dolayısıyla sosyal olarak kendisini toplumda kabul ettirebilmek adına kendisini savunma ve meşrulaştırma ihtiyacının tezahürü olarak öteki konumlandırmasının yeniden üretilmesine yol açmaktadır. Diğer taraftan bireyin Türkiye’yi ikinci evi gibi görmesi ve hissetmesi göçmen ve uluslararası öğrenci statüsüne rağmen bireyin kişisel çabaları ve deneyimleri sonucunda oluşmuştur. Bu çerçevede göçmen kimliğinin pozitif yeniden inşası kültürel uyum söylemlerini güçlendirmiştir. Bu tür pozitif aidiyet anlatıları, öteki konumlandırılmalarını zayıflatmada kritik bir role sahip olsa da bireysel farklılıklara dayalı olarak bu aidiyetin her zaman toplumsal yapı ile uyumlu olacağı anlamına gelmeyebilir.

Dil Kullanımı ve Söylem Kalıpları

“Yanlış anlama ama siz Afrikalılar...” (V7)

“Yani herkes benimle dalga geçti. Yabancılar da, Türkler de hepsi dalga geçiyor.” (V5)

Söylemde "yanlış anlama ama" gibi ifadeler, farkında olunmadan yapılan ayrımcılığı örtmek için kullanılan bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır. "Siz Afrikalılar" gibi genelleyici ifadeler, bireysel farklılıkları yok sayarak homojen bir kitle algısı yaratmaktadır. Derinlikli olarak analiz edildiğinde karşıdaki kişinin Afrikalılara dair sosyal olarak konumlandırılmış bir algıyı ifade etmeden önce genelleyici bir ifade söyleyeceğini ima ederek olası bir yanlış anlaşılma durumuna karşı kendini korumaya almaktadır. Arka planda Afrikalı olmanın “farklı” yahut “anormal” bir durum olduğu varsayımı bulunmakta ve ifade edilen ayrımcı söylemlere meşruluk atfedilmektedir. Tarihsel olarak beyaz tenli insanların doğal üstünlüğünü esas alan beyaz merkezci kültürel üstünlük algısının, ırkçılık tutumunun dil ile yumuşatılarak Afrikalıların öteki konumunu pekiştirmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan “Yani herkes benimle dalga geçti. Yabancılar da, Türkler de hepsi dalga geçiyor” ifadesi ise, toplumda farklılıkları olanlara karşı alay kültürünün varlığını göstermektedir. Bu bağlamda, farklılıkların küçümseyici tavırlarla desteklendiği

hem yerel halkın hem de yabancıların farklılıkları olumsuz olarak algıladığı sonucuna varılabilir. Bu noktada toplumsal normlara aykırılık teşkil etmek dışlanmaya daha doğrusu sosyal olarak cezalandırılmaya neden olmaktadır. Bunun sonucunda birey toplumda kendini daimi bir değersizlik hissiyatı içinde bularak sosyal bütünleşmeyi engelleyen kültürel ortamın kısır bir sarmal üretimine tanıklık etmektedir.

Ayrımcılık ve Ötekileştirme

“Evet metrodayken bir tane kadın yanlış bir pozisyonda oturuyordum biraz ama çok da rahatsız edici bir pozisyon değildi bir tane amcam benden işte pozisyonumu e düzeltmem istemişti. Ben düzelttim sessiz bir şekilde bir tane kadın baya başlamıştı demişti ki bırak da işte buralar artık onlar toprakları oldu bilmem ne yanımda da bu arada iki tane Cezayirli arkadaşım vardı arapçayla konuşuyorduk Ondan şey yapmış olabilir” (V9)

“Acaba gerçekten Afrika nasıl bir yer bazı insanlar hala düşünmüyor ki biz insan yiyoruz ya da değişik bir yer olarak hani biliniyor özellikle medyada hani televizyonda sadece Afrika denince orada gideceğiz hasta olacağız Hani oradaki insanlar bize saldıracak yok öyle bir şey.” (V11)

Toplu taşımada bireyin yaşadığı durum oturma pozisyonu nedeniyle gerçekleşmiş bunun ardından uyarılmış ve kimliğine dair öteki söylemlere maruz kalmıştır. Bu hususta, yabancı bireylerin kamusal alanlarda tehdit olarak algılanma ve doğal olarak dış görünüşü ve dilleri nedeniyle doğrudan dışlanma metası olarak görülmeleri kuvvetle muhtemeldir. İdeolojik olarak yerel ve öteki ayrıma maruz kalmak, göçmen karşılığının toplumsal etkileri ile kamusal alanlardan faydalanma düşüncesinin yalnızca yerel halka ait olduğunun güçlü bir şekilde dış vurumu olarak izah edilebilir. Doğal olarak yabancı bireylerin kamusal alanlarda yaşadıkları huzursuz edici kötü tecrübeler sosyal uyumun ve doğal olarak birlikte yaşama duygusunun zayıflamasına yol açabilmektedir.

Diğer yandan bireyler tarafından Afrika hakkında medyada yayılan olumsuz klişeler eleştirilmektedir. Afrika hep ilkel, tehlikeli ve hastalıklarla ilişkilendirilen bir yer şeklindeki algıların medya aracılığıyla yeniden üretilmesi bireyler nezdinde rahatsızlık oluşturmaktadır. Özellikle kolonyal dönemden kalan sömürgecinin öteki inşası düşüncesine dayandırılan tehdit algısının kültürel olarak aşığılanması biçiminde yeniden üretilmesi ideolojik bir zeminde karşılık bulmaktadır. Dolayısıyla maruz kalınan bireysel ve kültürel düzeydeki sistematik ötekileştirme ırkçılık pratiklerinin her daim canlı kalmasına neden olmakta ve kişilerin kendilerini sürekli açıklamak zorunda bırakmaktadır.

Sosyal Algılar ve Stereotipler

“Bu en rahatsız edici soru olabilir. Yamyam. İnsan eti yer misin?” (V1)

“Kongolu bir arkadaşına böyle bir soru sorulmuş ve o arkadaş şöyle bir cevap vermiş: Hayır, evimiz yok. Yani geceleri ağaçlara çıkıp tavuklar gibi, kuşlar gibi uyuyoruz. Geceyi orada geçiriyoruz.” (V2)

Bu tür bir sorunun aşığılavıcı ve rahatsız edici bir his uyandırdığı dile getirilmektedir. Bu noktada Afrika toplumlarına atfedilen ilkel ve vahşî gibi sömürgecilik döneminden kalma kalıp yargıların yeniden üretilerek devam ettiği ve hatta kültürel aşığılama için yaygın bir araç olduğu ifade edilebilir. İdeolojik olarak kültürel hiyerarşı ve üstünlük imasını yansıtan bu soru Afrikalı bireylerin kültürel kimliklerinin değersizleştirilmesine neden olan yaygın bir klişedir.

Diğer ifade de ise Afrikalı bireylerin belirli sosyal kalıplara sıkıştırıldığını ve ilkel hayat biçimleri olduğu sanılarak yok sayıldıklarını göstermektedir. Öyle ki artık Afrikalı bireylerin bu tür sorulara ironik ve eleştirel bir şekilde yanıt verme çabasında oldukları anlaşılmaktadır. Bir ön kabul olarak Afrika'nın modern yaşamdan uzak olduğu düşüncesi aslında sosyal hayatta ırkçılığın mizah yoluyla ifşasına neden olmaktadır. Bu nedenle Afrikalı öğrencilerin kültürel önyargılarla mücadelede kendilerince baş etmek için

ironi kullanmak durumunda kalmıştır. Bu durum, bireyin kültürel ve yapısal eşitsizliklerle mücadele için direniş stratejileri geliştirdiğini ve bunu doğal bir şekilde yansıttığını göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve neriler

Afrikalı uluslararası öğrencilerin konuk olarak yer aldığı 11 röportaj videosunun içerik ve eleştirel söylem analizine tabi tutulduğu bu çalışmada, öğrencilerin söylemleri üzerinden kimlik ve aidiyet, dil kullanımı ve söylem kalıpları, ayrımcılık ve ötekileştirme ile sosyal algılar ve stereotipler perspektiflerine dair birçok mesele açıklığa kavuşturulmuştur. Buradan elde edilen bulgular içinde kimlik ve aidiyet, yaşadığı yere uyum sağlama ve aidiyet kabilinden bir bakış açısı sunar. Bu hususta Buckner vd. (2021) niversitelerin uluslararası öğrencileri çeşitlilik, zenginlik ve hatta ekonomik değer olarak gördüklerini ifade ederek irksal dinamikler ve sosyal adalet perspektiflerinin gelişimi noktasında geri planda kaldıklarını belirtmektedir. Dolayısıyla kimlik ve aidiyet oluşumunda niversitenin nc rol üstlenmesi gerektiğine dikkat çekilmektedir. Bu konuda deneyimlere ilişkin olarak Boafo-Arthur (2014) Afrika kökenli uluslararası öğrencilerin benzer süreçleri akademik, sosyal ve psikolojik biçimde tecrübe ettiklerini dile getirmektedir. Awour (2021) ABD’de eğitim için bulunan siyahi Afrikalı uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları irksal dinamikler nedeniyle sosyal kimlik ve grup aidiyetlerini gözden geçirmek durumunda kaldıklarını belirtmektedir. Phinney ve Onwughalu (1996) bu durumu karşılaştırmalı olarak ele almış, Afro-Amerikan ğrenciler ile Afrikalı ğrenciler arasındaki farklara odaklanmış benzer bulgulara ulaşmıştır. Hajar vd. de (2025) Kazakistan’da bulunan Afrikalı uluslararası öğrencilerin benzer sorunlar yaşamalarına rağmen çaba ve yatırım stratejileri yardımıyla kimlik gelişim süreçlerinde nasıl etkin bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Xu vd. (2023) ise meseleyi farklı keşişim noktalarında ele alarak ince ğrenmenin kimlik, ideoloji ve sermaye bağıntısına dikkat çekmektedir. Yani kimlik, aidiyet kalıpları ile gelecek hayalleri arasındaki ilişkinin varlığına temas etmektedir.

Diğer taraftan ayrımcılık ve ötekileştirme maruziyetinin dünyanın birçok bölge ve ülkesinde uluslararası öğrenciler için en çok zorlayıcı faktörler arasında yer aldığı bilinmektedir. Hannasab (2006) ABD’deki yükseköğretim kurumlarında farklı bölgelerden gelen uluslararası öğrencilerin ayrımcılık düzeylerini ölçmüş ve Afrika bölgesinden gelenlerde algılanan ayrımcılığın daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Benzer bir sonuca Eti ve Baş (2023) Türkiye’ye gelen uluslararası öğrenciler nezdinde ulaşmış ve Afrikalıların daha yüksek düzeyde hissettiklerini bulgulamıştır. Algılanan ayrımcılık sadece ğrenci merkezli uyum sorunlarıyla sınırlı değildir. İçinde bulunan ev sahibi toplumun yetersizlikleri ya da tutumları bu algılama biçimini belirleyen ölçütlerden biri olarak kabul edilmektedir ve Lee ve Rice (2007) bu hususa doğrudan dikkat çekmektedir. Gerçekten de dil kullanımı, söylem kalıpları, sosyal algılar ve stereotipler dahil olmak üzere kapsamlı olarak dşnldğnde ev sahibi toplum açısından önemli ipuçları sunmaktadır. Öyle ki, Türkiye’de toplumun genel kanaati böyle olmasa da sosyal medyanın önemli bir g sembolü haline geldiği bu dönemde topluma ilişkin yetersizliklerin artma ve tutum değişikliğinin hızlı bir şekilde gerçekleşme riskleri her zaman için canlılığını koruyacak dinamik alanları temsil etmektedir. Bu nedenle, Türkiye’nin uluslararasılaşma stratejilerini geliştirmeye yönelik çabalarının, üniversitelerin topluma olan katkıları üzerinden etkinleştirilmesi önemlidir. Böylelikle uluslararası öğrencilerin gerek akademik, gerek ekonomik gelecek perspektiflerinin de olumlu bir şekilde gelişimi sağlanarak kamu diplomasisi alanındaki etkinliğin gücü artırılabilir.

Bu alışma, Türkiye’de eğitim gören Afrikalı uluslararası öğrencilerin toplumsal algı, ayrımcılık, kültürel uyum ve akademik yaşam deneyimlerini inceleyerek, Youtube röportajları üzerinden bir içerik ve söylem analizi gerçekleştirmiştir. Bulgular, ğrencilerin Türkiye’ye dair algılarının, karşılaştıkları sosyal, kültürel ve akademik zorluklarla doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir. Çalışma kapsamında ele alınan temalar ve söylem kategorileri, Afrikalı ğrencilerin kimlik ve aidiyet duygularını nasıl inşa ettiklerini, nyarı ve ayrımcılıkla nasıl başa çıktıklarını ve sosyal uyum süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları detaylı bir şekilde ortaya koymuştur.

Öğrencilerin ifadeleri, toplumsal algılar ve bireysel deneyimlerin çelişkili bir yapı sergilediğini göstermektedir. Esasen kimlik ve aidiyet bağlamında, çoğunluk öğrenciler kendilerini Türkiye'ye ait hissederken, bazıları için ise yalnızca kültürel ve sosyal bariyerler nedeniyle geçici bir yabancılık hali söz konusudur. Dil kullanımı ve söylem kalıplarının analizi, Afrikalı öğrencilerin çoğunlukla "ötekileştirici" dil pratikleriyle karşılaştıklarını söylese de bu durumun entegrasyon süreçlerini zorlaştırmadığını göstermektedir. Zira soruların soruların rahatsızlık verse de bilmeme ve meraktan ileri geldiğinin farkındalığını ifade etmektedirler. Ayrımcılık ve ötekileştirme teması altında, öğrencilerin doğrudan veya dolaylı ayrımcılıkla karşılaştıkları görülse de bu deneyimlerin akademik, sosyal ve psikolojik etkiler yarattığına dair güçlü deliller söz konusu değildir. Sosyal algılar ve stereotipler kategorisinde ise Afrikalı bireylerin genellikle belirli kalıp yargılarla özdeşleştirildiği açıkça görülmektedir.

Bu bulgular, Türkiye'deki Afrikalı uluslararası öğrencilerin toplumsal kabul süreçlerinin daha kapsayıcı ve eşitlikçi bir çerçevede ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin uluslararasılaşma politikalarının yalnızca ekonomik ve diplomatik yönleriyle değil, aynı zamanda sosyal bütünleşme açısından da değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Üniversitelerin ve kamu politikalarının, öğrencilerin karşılaştıkları sosyal engelleri azaltmaya yönelik bilinçlendirme ve destek mekanizmalarını geliştirmesi gerekmektedir. Ayrıca medya ve dijital platformların Afrikalı uluslararası öğrenciler hakkında oluşturduğu anlatılar, toplumsal algıları şekillendirdiği için bu tür içeriklerin daha dengeli ve gerçekçi temsiller içermesi sağlanmalıdır. Bununla beraber, üniversitelerin uluslararası öğrenci merkezlerinin öncü roller üstlendiği üniversiteler arası bir yönetim sistemi inşa edilerek daha güçlü farkındalık oluşturulabilir. Zira ülkemize Afrika'nın farklı bölgelerinden gelen öğrencilerin daha ziyade eğitim kalitesini ön plana alarak geldikleri hesaba katıldığında kurumsallaşmanın önemi bir kez daha anlaşılmaktadır. Dil eğitimlerini kolaylaştıracak kültürel yetkinlik yine bu kurumlar tarafından geliştirilmelidir. Buna ek olarak konu kapsamında dijital platformlar ve sosyal medya araçlarının kamu kurumları tarafından daha etkin kullanımı sağlanmalı, toplumda dezenformasyona bağlı kötü imajı tersine çevirecek kamu spotu gibi aksiyonlar hızla alınabilmelidir.

Sonuç olarak, bu çalışma, Türkiye'deki Afrikalı uluslararası öğrencilerin deneyimlerini medya söylemleri üzerinden analiz eden bir çerçeve sunarak, literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Çalışmanın kapsamı yalnızca on bir adet röportaj ile sınırlıdır. Çalışmada, Türkiye'nin politik atmosferinin oluşturduğu havanın aslında öğrenciler nezdinde belirgin olumsuz bir yansıması olmadığı, daha ziyade toplumdaki yerleşik kalıp yargılara dayalı olumsuzluklar olduğu öğrencilerin gözünden tespit edilmiştir. Çalışma, ilerleyen araştırmalara yön vermek adına, farklı yöntemlerle daha geniş çaplı saha çalışmaları ve nicel analizlerin yapılması gerektiğini önermektedir. Böylece, uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki deneyimlerinin daha kapsamlı bir perspektiften ele alınarak, toplumsal uyum ve kapsayıcılık politikalarına daha sağlam katkılar sağlanabilecektir.

Etik Beyan

"Türkiye'deki Afrikalı Uluslararası Öğrencilerin Gözünden Ayrımcılık ve Dışlanma: Youtube Videolarının İçerik ve Söylem Analizi" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Çatışma Beyanı

Bu araştırma kapsamında diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir çatışma bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Alkın, R.C. (2024). Uluslararası Öğrenci Hareketliliği: Mevcut Durum ve Öneriler (Politika Notu: 2024/58). İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı.
- Arpachiev, Azamat (2024). Sayılarla Türkiye Yükseköğretiminde Afrikalı Uluslararası Öğrenciler. UDEF. İstanbul.
- Atabaş, H., & Köse, M. (2023). The Role of Foreign Policy in International Student Mobility: The Case of the Turkish "Opening to Africa" Policy. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 367-380.
- Atabaş, H., & Köse, M. (2024). Unraveling Türkiye Alums' role as agents of everyday diplomacy. *International Journal of Educational Research*, 128, 102470.
- Awuor, D. C. (2021). Understanding Black-African International Students' Experiences in United States colleges and universities through social identity theory. *Journal of International Students*, 11(2), 514-518.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Baş, H. (2021). Uluslararası Öğrenciler ve Sosyal Dışlanma Durumlar, Yaklaşımlar ve Boyutlar. Gazi Kitabevi. Ankara.
- Başaran, M., Jibril, S., & Vural, Ö. F. (2024). The Plights of West-African Students in Turkish Universities: A Case Study of Gaziantep University. *International Journal on Lifelong Education and Leadership*, 10(1), 24-34.
- Baydemir, M. (2020). Türkiye'nin 'Afrika Açılımı': Yükseköğretimde Sahraaltı Afrikalı Öğrenci Hareketliliği (2013-2018). *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 56-68.
- Baydemir, M., & Bolat, M. A. (2024). Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Politikası (2002-2024). *Cihannüma Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3(1), 70-95.
- Boafo-Arthur, S. (2014). Acculturative experiences of Black-African international students. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 36, 115-124.
- Boztaş, A., & Köse, D. T. (2016). Yükseköğretimde Afrikalı Öğrencilerin Tarihsel Ve Son Dönem Türkiye Algısı: Sakarya Üniversitesi Örneği 14/Historical And Present Turkey Perceptions Of African Students In Higher Educations: Sakarya Universty Cases. *Turan: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 8(29), 92.
- Buckner, E., Lumb, P., Jafarova, Z., Kang, P., Marroquin, A., & Zhang, Y. (2021). Diversity without race: How university internationalization strategies discuss international students. *Journal of International Students*, 11, 32-49.
- Diallo, P. R. (2024). The Advancements in Türkiye-Africa Cooperation: Impacts and Prospects for Development. *Disiplinlerarası Afrika Çalışmaları*, 2(1), 33-46.
- Dzıwornu, M. G., Yakar, M., & Temurçin, K. (2016). Migration intentions of international students in Turkey: A case study of African students at Süleyman Demirel University. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (38), 227-250.
- Eti, S., & Baş, H. (2023). Determining the social exclusion levels of international students from different regions using the MAIRCA and TOPSIS method. *Globalisation, Societies and Education*, 1-20.
- Farah, A. O., & Barack, C. O. (2021). Bridging the Cultural Challenges: The Formation of Transnational Social and Cultural Opportunities by African Students in Turkey. *Africa Insight*, 51(1), 33-53.
- Gül, S. S., & Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal bilimlerde içerik ve söylem analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 181-198.
- Hajar, A., Mhamed, A. A. S., & Owusu, E. Y. (2025). African international students' challenges, investment and identity development at a highly selective EMI university in Kazakhstan. *Language and Education*, 39(1), 54-71.
- Kuş, O. (2022). İletişim Çalışmalarında İçerik Analizi ve Metin Madenciliğinin Kullanımı. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 177-191.

- Metin, O., & Ünal, ř. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 273-294.
- Musıızvıngoza, R. (2020). Exploring the challenges and coping strategies of Sub-Saharan African students in Turkey. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(3), 587-611.
- Özbey, İ. B. (2022). Dijitalleşme, sosyal medya ve risk toplumu. *İmgelem*, 6(10), 141-158.
- Özdemir, M., & Tuti, G. (2023). Nitel araştırma desenleri: Metodolojik bir temellendirme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11(2), 217-235.
- Phinney, J. S., & Onwughalu, M. (1996). Racial identity and perception of American ideals among African American and African students in the United States. *International Journal of Intercultural Relations*, 20(2), 127-140.
- Sönmez, E. N. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Afrikalı Öğrencilerin Utangaçlık ve Sosyalleşememe Sorunu. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 6(2), 195-221.
- Şimşek, F. (2022). Uluslararası öğrenci hareketliliği ve Türkiye yükseköğretiminde Afrikalı öğrenciler. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 12-36.
- Tekin, A., & Kaya, E. (2012). Kanserle İlgili Alternatif Tıp İçerikli Web Sitelerinin İçerik Analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(6), 14-34.
- Tepeciklioğlu, E. E., Tepeciklioğlu, A. O., & Ünal, B. A. (2018). Türkiye'nin sahra-altı Afrika'da yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetleri. *Ege Academic Review*, 18(4), 605-618.
- Torun, B. U., & Bozkurt, E. (2019). Uluslararası öğrencilerin kültürleşme stresi: Selçuk üniversitesinde okuyan Afrikalı öğrenciler üzerine bir uygulama. *Selçuk İletişim*, 12(1), 405-424.
- TÜİK (2024). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2024. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=%C4%B0internet%20kullan%C4%B1m%20oran%C4%B1%2C%2016%2D74,%85%2C4%20olarak%20g%C3%B6zlendi.13.2.2025](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=%C4%B0internet%20kullan%C4%B1m%20oran%C4%B1%2C%2016%2D74,%85%2C4%20olarak%20g%C3%B6zlendi.13.2.2025)
- Uçar, M. S., Yıldırım, N. H., & Güngör, A. (2022). Düzce Üniversitesinde Lisans Eğitim Alan Afrika Kökenli Öğrencilerin Problem Alanları Ve Başa Çıkma Yöntemleri. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 654-672.
- Xu, W., Stahl, G., & Cheng, H. (2023). The promise of Chinese: African international students and linguistic capital in Chinese higher education. *Language and Education*, 37(4), 516-528.
- YÖK (2025). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2023-2024. <https://istatistik.yok.gov.tr/> 28.4.2025.